

Sygn. akt: WA 1/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Marek Pietruszyński
SSN Jerzy Steckiewicz

Protokolant : Ewa Śliwa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej płk. Krzysztofa Czajki
w sprawie wniosków J. W. i M. R. o odszkodowanie i zadośćuczynienie, po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na rozprawie w dniu 15 lutego 2018 r., apelacji wniesionej przez prokuratora na niekorzyść od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 28 listopada 2017 r.,

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I. i II. w ten sposób, że zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyń J. W. i M. R. kwoty odszkodowania obniża do 5 203,75 zł, a kwoty zadośćuczynienia do 46 366,66 zł dla każdej z nich;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz J. W. kwotę 240 (dwustu czterdziestu) zł tytułem zwrotu wydatków związanych z udziałem w postępowaniu odwoławczym ustanowionego pełnomocnika;

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz M. R. kwotę 240 (dwustu czterdziestu) zł tytułem zwrotu wydatków związanych z

udziałem w postępowaniu odwoławczym ustanowionego pełnomocnika;

V. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2017 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w P., orzekł:

1. na podstawie art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. z 2015 r., poz. 1583), zasądzić od Skarbu Państwa – Departamentu Budżetowego Ministerstwa Obrony Narodowej w Warszawie na rzecz wnioskodawczynie J. W. kwotę 108.442,50 zł (sto osiem tysięcy czterysta czterdzieści dwa złote i pięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami, licząc od dnia prawomocności niniejszego wyroku, w tym kwotę 10.942,50 zł (dziesięć tysięcy dziewięćset czterdzieści dwa złote i pięćdziesiąt groszy) tytułem odszkodowania za poniesioną szkodę i kwotę 97.500 zł (dziewięćdziesiąt siedem tysięcy pięćset złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem jej ojca W. B. części kary, której nie powinien ponieść;
2. na podstawie art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, zasądzić od Skarbu Państwa – Departamentu Budżetowego Ministerstwa Obrony Narodowej w Warszawie na rzecz wnioskodawczynie M. R. kwotę 108.442,50 zł (sto osiem tysięcy czterysta czterdzieści dwa złote i pięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami, licząc od dnia prawomocności niniejszego wyroku, w tym kwotę 10.942,50 zł (dziesięć tysięcy dziewięćset dwa złote i pięćdziesiąt groszy) tytułem odszkodowania za poniesioną szkodę i kwotę 97.500 zł (dziewięćdziesiąt siedem tysięcy

pięćset złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem jej ojca W. B. części kary, której nie powinien był ponieść.

Apelację od tego orzeczenia, w części dotyczącej wysokości odszkodowania oraz zadośćuczynienia, na niekorzyść wnioskodawczyń, wniósł prokurator Prokuratury Okręgowej w P., zarzucając:

„1. **Na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k.** – obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie **art. 8 ust. 1** ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (tj. Dz. U. z 2015 r. Nr 1583 ze zm. – dalej ustawa lutowa) poprzez wadliwą wykładnię tego przepisu i przyjęcie, że jedynie żyjące dzieci W. B. są osobami uprawnionymi do odszkodowania za szkodę poniesioną przez wymienionego oraz zadośćuczynienia za doznaną przez niego krzywdę z tytułu wykonania części kary orzeczonej wyrokiem byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 listopada 1950 r., co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 445 § 3 k.c. oraz art. 922 § 1 k.c. polegającego na niezasadnym pominięciu treści tych przepisów w toku wyrokowania, a dalej nie wzięciu pod uwagę następców prawnych zmarłych dzieci W. B. – C. B., A. B. oraz M. P. – przy ustalaniu kręgu osób uprawnionych do świadczeń odszkodowawczych.

2. **Na podstawie przepisu art. 438 pkt 3 k.p.k.** – błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, a polegający na dowolnym przyjęciu przez sąd, że W. B. przez 15 miesięcy odbywał karę więzienia z tytułu skazania go za przestępstwo określone w art. 88 § 1 k.k.W.P. w sytuacji, gdy twierdzenie to nie znajduje oparcia w zebranych materiale dowodowym, a zwłaszcza koliduje z ustalonymi w toku postępowania okresami, jakie obejmowały kary pozbawienia wolności, które wymieniony odbywał z tytułu skazania za czyny nieobjęte późniejszym stwierdzeniem nieważności”.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania.

W dniu 17 stycznia 2018 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła odpowiedź na apelację sporządzona przez pełnomocnika J. W. Autor pisma wniósł o:

„I. oddalenie apelacji

II. zasądzenie na rzecz powódki kosztów udziału pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym”.

W toku rozprawy apelacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej poparł apelację, a pełnomocnicy J. W. i M. R. wnieśli o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie rozważań należy z całą mocą podkreślić, że przedmiotem postępowania w rozpoznawanej sprawie jest roszczenie przysługujące represjonowanemu wynikające z poniesionej przez niego szkody i doznanej krzywdy na skutek wykonania względem niego kary, której nie powinien być ponieść (art. 8 ust. 1 zd. I ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego - Dz.U. z 2017 r., poz. 1987; dalej zwana: ustawa lutowa). Zgodnie z przepisem art. 8 ust. 1 zd. II ustawy lutowej, „w razie śmierci tej osoby uprawnienie to przechodzi na małżonka, dzieci i rodziców”. Nie ulega więc najmniejszej wątpliwości, że jedynie z tego kręgu uprawnionych następców mogą wywodzić się osoby mające legitymację do żądania kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia należnych represjonowanemu. Natomiast w razie śmierci osoby uprawnionej roszczenie o odszkodowanie należy do spadku po niej, zaś roszczenie o zadośćuczynienie tylko wtedy, gdy zostały spełnione warunki określone w art. 445 § 3 k.c., a i to dodatkowo wyłącznie wówczas, gdy osoba wskazana w ustawie lutowej jako uprawniona owo uprawnienie faktycznie nabyła (szerzej na ten temat: uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 października 1995 r., I KZP 23/95, OSNKW 1995, z. 11-12, poz. 73).

Te uwagi natury bardzo ogólnej, aczkolwiek mające podstawowe znaczenie przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy pozostają – jak się wydaje – zbieżne z poglądem wyrażonym przez autora apelacji w odniesieniu do zarzutu opisanego w punkcie pierwszym. Jednak wbrew stanowisku prokuratora, kwestia dotycząca ustalenia kręgu osób uprawnionych do dochodzenia roszczeń określonych w art. 8 ust. 1 ustawy lutowej nie jest jednolicie interpretowana w orzecznictwie zarówno Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych (zob. np.: uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 1992 r., I KZP 13/92, OSNKW 1992, z. 7-8, poz. 55; uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 1994 r., I KZP 17/94, OSNKW 1994, z. 7-8, poz. 44; uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1993 r., I KZP 35/92, OSNKW 1993, z. 3-4, poz. 16; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 lipca 1993 r., II Kz 236/93, PS-wkładka 1993, z. 10, poz. 5; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 listopada 1993 r., II AKo 225/93, OSA 1994, z. 6, poz. 43; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1 września 1994 r., II AKz 180/94, KZS 1994, z. 9, poz. 23; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 lipca 1997 r., II AKO 104/97, OSA 1998, z. 11-12, poz. 70; orzeczenia prezentujące odmienny pogląd, zob. np.: uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 października 1995 r. I KZP 23/95, OSNKW 1995, z. 11-12, poz. 73, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 listopada 1998 r., II AKo 232/98, niepubl., wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 marca 2010 r., II AKa 29/10, OSAB 2010, z. 1, poz. 40-44).

W rozpoznawanej sprawie wnioski o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia złożyły dwie osoby - żyjące dzieci W. B. W myśl powołanego przepisu są to więc następcy uprawnieni do dochodzenia tego typu roszczeń w omawianym trybie. Autor apelacji domaga się natomiast, aby dodatkowo zbadać ewentualne istnienie innych osób mieszczących się w kręgu podmiotów uprawnionych do występowania przed sądem w ramach procedury przewidzianej w art. 8 ust. 1 ustawy lutowej. Według niego bowiem zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia powinno uwzględniać wszystkie osoby, których uprawnienia wynikają z art. 8 ust. 1 ustawy lutowej, również w ramach stosunku dziedziczenia roszczeń, co zostało szczegółowo przedstawione w uchwale Sądu Najwyższego z

dnia 5 października 1995 r., I KZP 23/95 (OSNKW 1995, z. 11-12, poz. 73). Prezentowane w takim kształcie stanowisko jako nazbyt ogólne, nie może być zaakceptowane.

W odniesieniu do osób wymienionych w art. 8 ust. 1 zd. II ustawy lutowej przedmiotem sporu jest określone świadczenie pieniężne ze swej natury podzielne. Jednocześnie zauważyć trzeba, że w ustawie tej nie ma żadnego unormowania stanowiącego o konieczności łącznego występowania tych osób. W związku z tym brak jest podstaw do przyjęcia, iż osoby te łączy współuczestnictwo konieczne. Nie istnieje też obowiązek sądu do wykazania inicjatywy zmierzającej do ustalania rzeczywistego kręgu osób ewentualnie uprawnionych i spowodowania ich przystąpienia do postępowania mimo niezgłoszenia żądania. Stwierdzić zatem trzeba, że w sytuacji, gdy z roszczeniem o odszkodowanie i zadośćuczynienie wystąpi tylko część osób spośród określonych w art. 8 ust. 1 zd. II ustawy lutowej, mimo istnienia jeszcze innych osób mogących należeć do kręgu osób uprawnionych, sąd nie posiada takich kompetencji, za pomocą których mógłby spowodować wstąpienie ich do sprawy. Nie istnieje przecież, co już wyżej wykazano, żadna podstawa prawna dająca możliwość samodzielnego poszukiwania przez sąd osób określonych w art. 8 ust. 1 zd. II ustawy lutowej ani tym bardziej ich spadkobierców, jak to jest np. w wypadku określonym w art. 670 k.p.c.

Sąd nie jest zatem zobowiązany do: wzywania osób, o których istnieniu jest powiadomiony, rozpytywania uczestników postępowania o istnienie innych podmiotów z art. 8 ust. 1 zd. II ustawy lutowej, czy też formułowania ogłoszeń w prasie, jak również zwracania się do właściwych organów w celu poszukiwania tych osób, ani żadnych innych działań zmierzających do samodzielnego ujawnienia całego kręgu osób uprawnionych w określonej sprawie do dochodzenia roszczeń według przywołanego przepisu.

Tym samym - zdaniem Sądu Najwyższego orzekającego w niniejszym składzie - uwzględnienie roszczeń osób wymienionych w art. 8 ust. 1 zd. II ustawy lutowej, a w szczególności ich spadkobierców, jest dopuszczalne tylko w wypadku zgłoszenia przez nie stosownych żądań i po dogłębnym zbadaniu i potwierdzeniu

ich uprawnień. **Przedmiotem orzeczenia sądu może być** wszakże **wyłącznie roszczenie o odszkodowanie i zadośćuczynienie, które zostanie zgłoszone przez osobę uprawnioną na podstawie art. 8 ust. 1 zd. II ustawy lutowej. Brak takiego zgłoszenia nie generuje wobec sądu żadnych obowiązków co do konieczności ustalenia wszystkich osób mogących z takim wnioskiem wystąpić.**

Natomiast, gdyby w przyszłości już po wydaniu wyroku zasądającego odszkodowanie i zadośćuczynienie na rzecz wnioskodawców, którzy wcześniej wystąpili z odpowiednim żądaniem okazało się, że także inne osoby należące do kręgu podmiotów określonych w art. 8 ust. 1 zd. II ustawy lutowej albo ich spadkobiercy są zainteresowane dochodzeniem przysługujących im ewentualnie roszczeń, to uznać należy, iż taka sytuacja nie tamuje drogi do skutecznej realizacji ich celów przed sądem. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem mogą oni bowiem roszczenie o należne im części odszkodowania i zadośćuczynienia kierować bezpośrednio do osób, które otrzymały je w pełnej wysokości, a nie pod adresem Skarbu Państwa (zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 20 lutego 1992 r., II AKz 25/92, OSA 1993, z. 3, poz. 54).

Przyjęcie odmiennego stanowiska, nakładającego na sąd obowiązek brania pod uwagę wszystkich osób uprawnionych, o których istnieniu wie w dniu orzekania, nawet gdy nie zgłaszają żądania (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 października 2013 r., II AKa 183/13, KZS 2013, z. 11, poz. 73) zdaniem Sądu Najwyższego, nie znajduje uzasadnienia. Trzeba mieć bowiem na uwadze choćby fakt, że nie każdy podmiot może wykazywać wolę skorzystania z przysługującego mu uprawnienia, a organ orzekający nie może go do tego zobligować. W sytuacji zatem, gdyby sąd zasądził roszczenie, uwzględniając wszystkich ujawnionych potencjalnych uprawnionych, przy czym tylko niektórzy zwróciliby się z żądaniem opartym na art. 8 ust. 1 ustawy lutowej, to te osoby, które odpowiedni wniosek już złożyły na wstępie zostałyby pokrzywdzone niższą kwotą odszkodowania i zadośćuczynienia, natomiast kwota przysługująca represjonowanemu w rzeczywistej wysokości nie musiałaby być nigdy zasądzona, co pozostawałoby w kolizji z celem wskazanej ustawy.

Wobec tego przyjęcie w zaskarżonym wyroku podziału zasądzonego roszczenia między wnioskodawczynie uprawnione do działania w myśl art. 8 ust. 1 zd. II ustawy lutowej było w pełni zasadne. Branie pod uwagę jeszcze innych osób, jak np. spadkobierców rodzeństwa wnioskodawczyń byłoby możliwe dopiero po zgłoszeniu przez nich żądania sformułowanego w sposób określony w ustawie lutowej. Wówczas to sąd byłby zobowiązany do zbadania, czy zgłaszające się osoby należą do kręgu podmiotów uprawnionych do działania na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy lutowej, biorąc pod uwagę w szczególności (in concreto) ograniczenia wynikające z art. 445 § 3 k.c.

W świetle tych rozważań, zarzut sformułowany w punkcie pierwszym apelacji okazał się nieskuteczny, mimo oparcia go na tożsamy, wynikających z analizy dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych przesłankach. Podkreślenia jednak wymaga, że żadne z branych pod uwagę przepisów i orzeczeń nie prowadziło do wniosków nakazujących poszukiwanie przez sąd orzekający w trybie art. 8 ust. 1 ustawy lutowej potencjalnie uprawnionych do uzyskania części kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia przypadającej represjonowanemu. Jest to tym bardziej oczywiste, że nawet najbardziej skrupulatnie przeprowadzone postępowanie nie musi doprowadzić do ujawnienia nie tylko spadkobierców osób uprawnionych, ale nawet osób z kręgu wprost uprawnionych – np. pozamałżeńskiego dziecka represjonowanego. Tego rodzaju przykładów braku możliwości dokonania pełnych ustaleń można by przytaczać znacznie więcej, jednak na użytek uzasadnienia oceny tego zarzutu apelacji te wskazania wydają się wystarczające.

Ocena drugiego zarzutu apelacji wymagała przeprowadzenia analizy zmian dotyczących jednostkowych kar orzeczonych wobec W. B. i wykonywanych w ramach kary łącznej.

Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w W. na sesji wyjazdowej w J. z dnia 10 listopada 1950 r. W. B. został skazany na podstawie: art. 118 § 2 KKWP na karę sześciu lat więzienia, przy czym na mocy art. 5 § 1 ust. 2 ustawy z dnia 22 lutego 1947 r. o amnestii (Dz.U. Nr 20, poz. 78) złagodzona ją o połowę, tj. do trzech lat więzienia; art. 4 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach

szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz.U. Nr 30, poz. 192) na karę sześciu lat więzienia, przy czym na mocy art. 5 § 1 ust. 2 cyt. ustawy o amnestii złagodźono ją o połowę, tj. do trzech lat więzienia; na podstawie art. 88 § 1 KKWP w zw. z art. 86 § 1 i 2 KKWP na karę czterech lat więzienia. Ponadto, na mocy art. 46 § 1 lit. b i art. 49 § 2 KKWP orzeczono utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres trzech lat z przepadkiem całości mienia W. B. na rzecz Skarbu Państwa, a także na podstawie art. 32 § 2 i art. 33 § 1 i 3 KKWP oraz art. 14 § 2 przywoływanej ustawy o amnestii wymierzono W.B. karę łączną ośmiu lat więzienia z utratą praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres trzech lat z przepadkiem całego mienia W.B. na rzecz Skarbu Państwa.

Najwyższy Sąd Wojskowy w Warszawie postanowieniem z dnia 15 stycznia 1951 r., skargę rewizyjną obrońcy skazanego W.B. pozostawił bez uwzględnienia i wyżej wymieniony wyrok utrzymał w mocy.

Postanowieniem Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 26 lutego 1954 r. o zastosowaniu amnestii, na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 22 listopada 1952 r. o amnestii (Dz.U. Nr 46, poz. 309) złagodźono W.B. orzeczoną wobec niego za czyn z art. 88 § 1 KKWP w zw. z art. 86 § 1 i 2 KKWP karę czterech lat więzienia o 1/3, tj. do kary dwóch lat i ośmiu miesięcy więzienia, zaś na mocy art. 13 ust. 1 tej ustawy, art. 32 § 2 i art. 33 § 1 KKWP oraz na podstawie tak złagodzonej kary za powyższe przestępstwo i przy uwzględnieniu kar za przestępstwa z art. 118 § 2 KKWP i art. 4 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. złagodzonych na mocy przepisów ustawy o amnestii z dnia 22 lutego 1947 r. do kar po trzy lata więzienia, orzeczono karę łączną pięciu lat i czterech miesięcy więzienia z utrzymaniem w mocy kar dodatkowych utraty praw i przepadku mienia, z tym, że o ile kara przepadku mienia nie została dotychczas wykonana nie podlegała wykonaniu.

Postanowieniem Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 11 marca 1954 r., W.B. został warunkowo zwolniony z odbycia reszty kary więzienia oraz ustalono dla niego okres próby do dnia 10 marca 1956 r. Faktycznie jednak więzienie w Potulicach opuścił on w dniu 18 marca 1954 r.

Z powyższego opisu wynika, że W.B. przebywał w izolacji w okresie od dnia 14 sierpnia 1950 r. (kiedy to został zatrzymany) do dnia 18 marca 1954 r., tj. przez okres 3 lat, 7 miesięcy i 4 dni.

Pominięcie tej części wyroku, co do którego stwierdzono nieważność pozwala na przyjęcie, że W.B. odbył w ramach kary łącznej okres kary więzienia, której „nie powinien być ponieść”. W wyniku unieważnienia części wyroku, orzeczenie o karze łącznej straciło moc, ale nadal podlegałyby wykonaniu dwie kary po 3 lata więzienia orzeczone za przestępstwa z art. 118 § 2 KKWP i art. 4 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r.

Przyjęta w zaistniałej sytuacji przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P. metodologia obliczania kary, której W.B. nie powinien być ponieść nie zyskała aprobaty Sądu Najwyższego, ponieważ **sąd ustalając rozmiar kary pozbawienia wolności, której represjonowany nie powinien być ponieść, niezbędny dla wyliczenia właściwej kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia w trybie art. 8 ust. 1 ustawy lutowej, powinien brać pod uwagę różnicę między wysokością kary efektywnie odbytej a karą, którą oskarżony powinien być odbyć w związku z prawomocnym skazaniem za przestępstwa nieobjęte orzeczeniem o uznaniu wyroku za nieważny na podstawie art. 1 ust. 1 tej ustawy.** Podkreślić przy tym należy, że uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 1992 r., I KZP 4/92 (OSNKW 1992, z. 5-6, poz. 37), której z niewiadomych powodów nie zaakceptował Sąd pierwszej instancji, nadal zachowuje aktualność. Zważywszy że W.B. w ramach na nowo ukształtowanej kary łącznej, orzeczonej z zastosowaniem pełnej absorpcji, powinien być odbyć w związku z prawomocnym skazaniem za przestępstwa nieobjęte orzeczeniem o uznaniu za nieważne karę 3 lat więzienia (art. 86 § 1 k.k.), odbyta przez niego kara w rozmiarze 3 lat, 7 miesięcy i 4 dni przekroczyła karę łączną, którą należałoby wymierzyć. W tej sytuacji należy uznać, że okres, który powinien być brany pod uwagę przy obliczaniu kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia na rzecz wnioskodawczyń, w trybie przewidzianym w ustawie lutowej, wynosi 7 miesięcy i 4 dni. Stąd też, przy uwzględnieniu, iż miesięczna płaca minimalna w 2017 r. wynosiła 1459 zł, odszkodowanie powinno wynosić $(7 \times 1459) + 4 \times (1459 : 30) = 10213 + 194,50 = 10407,50$ zł. Z kolei właściwa kwota zadośćuczynienia to:

$(7 \times 13000) + 4 \times (13000 : 30) = 91000 + 1733,33 = 92733,33$ zł. Sąd Najwyższy zastosował przy tych wyliczeniach metodologię, która nie została zakwestionowana przez żadną ze stron.

Jako że w niniejszej sprawie żądanie zgłosiły dwie uprawnione do uzyskania roszczeń określonych w art. 8 ust. 1 ustawy lutowej córki represjonowanego, kwotę odszkodowania i zadośćuczynienia należało podzielić przez dwa i na rzecz każdej z wnioskodawczyń zasądzić z tytułu odszkodowania 5203,75 zł, a z tytułu zadośćuczynienia 46366,66 zł.

Mając na uwadze przedstawione wyżej okoliczności, uwzględniając omawiany zarzut apelacji prokuratora, na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. zmieniono zaskarżony wyrok w tej części, a w pozostałej utrzymano go w mocy.

Na podstawie § 11 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804 ze zm.) oraz § 11 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zm.), zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyń kwoty po 240 zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych przez nie z powodu udziału w postępowaniu odwoławczym ustanowionego pełnomocnika.

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.